

Paweł Śliwiński

Zakład Diagnostyki i Leczenia Niewydolności Oddychania Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie
 Kierownik: prof. dr hab. med. Paweł Śliwiński

Domowe leczenie tlenem

Domiciliary oxygen therapy

Pneumonol. Alergol. Pol. 2007; 75: 313–314

Pierwsze doniesienia, w których opisywano korzystne efekty przewlekłego leczenia tlenem chorych z utrwaloną obturacją oskrzeli i przewlekłą niewydolnością oddychania, ukazały się w prasie medycznej na początku lat 70. XX wieku [1]. W kolejnych latach ukazało się wiele publikacji, w których podkreślano szczególnie istotny wpływ leczenia tlenem na krążenie płucne (zmniejszenie nadciśnienia płucnego) u chorych na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP).

Naturalną konsekwencją tych obserwacji było zaprojektowanie i przeprowadzenie badań kontrolowanych placebo nad efektami przewlekłego leczenia tlenem u chorych na POChP. Wyniki tych badań, przeprowadzonych w Wielkiej Brytanii [2] i Stanach Zjednoczonych [3], opublikowano na początku lat 80. ubiegłego wieku. Jednoznacznie wykazano, że przewlekłe leczenie tlenem, stosowane co najmniej przez 15 godzin na dobę, w tym przez całą noc, obniża lub stabilizuje nadciśnienie płucne, zmniejsza hematokryt, poprawia stan psychiczny i tolerancję wysiłku chorych, a nade wszystko przedłuża ich życie.

Od tej pory przewlekłe leczenie tlenem stało się standardowym elementem postępowania terapeutycznego u chorych z przewlekłą niewydolnością oddychania, szczególnie w przebiegu POChP. Ciągłość leczenia tlenem w warunkach domowych umożliwiło zastosowanie koncentratora tlenu — aparatu oddzielającego tlen z powietrza atmosferycznego, wykorzystującego technologię stosowaną już wcześniej w łodziach podwodnych.

Początki domowego leczenia tlenem (DLT) w Polsce są związane z Instytutem Gruźlicy i Cho-

rób Płuc w Warszawie. W 1985 roku przeprowadzono w Instytucie pierwsze próby z kilkoma modelami koncentratorów tlenu, a w sierpniu 1986 roku powstał pierwszy w Polsce ośrodek DLT [4]. W następnych latach zaczęły powstawać kolejne ośrodki DLT w innych miastach Polski. W ciągu 20 lat powstały 63 ośrodki, które opiekowały się w tym czasie blisko 10 000 chorych z przewlekłą niewydolnością oddychania, a na początku 2006 roku obejmowały opieką 2600 pacjentów.

Niewątpliwym sukcesem systemu DLT w Polsce, zainicjowanego przez profesora Jana Zielińskiego, było wprowadzenie od samego początku jednolitych, ogólnopolskich kryteriów kwalifikacji do leczenia tlenem w domu oraz prowadzenie systematycznego nadzoru merytorycznego nad funkcjonującymi ośrodkami. Dzięki temu zapewniono wyjątkową efektywność w wykorzystaniu posiadanych koncentratorów, co miało szczególne znaczenie przy ciągłym ich niedoborze. Porażką współtwórców systemu DLT w Polsce, chociaż absolutnie przez nich niezawinioną, jest niemożność zapewnienia należytej opieki wszystkim potrzebującym pacjentom. Niestety, żadna reforma opieki zdrowotnej w Polsce w ciągu ostatnich 20 lat nie była w stanie rozwiązać tego problemu. Dziwi to tym bardziej, że DLT jest mimo wszystko najtańszym sposobem leczenia przewlekłej niewydolności oddychania. Szacuje się, że w Polsce tylko około 20% chorych z przewlekłą niewydolnością oddychania jest systematycznie leczonych tlenem.

W niniejszym wydaniu „Pneumonologii i Alergologii Polskiej” możemy się zapoznać z historią pracy garstki zapaleńców, którzy współtworzyli system DLT w Polsce [5].

Adres do korespondencji: Paweł Śliwiński, Zakład Diagnostyki i Leczenia Niewydolności Oddychania, Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc, ul. Płocka 26, 01–138 Warszawa

Praca wpłynęła do Redakcji: 10.09.2007 r.
 Copyright © 2007 Via Medica
 ISSN 0867–7077

Piśmiennictwo

1. Neff T.A., Petty T.L. Long-term continuous oxygen therapy in chronic airway obstruction. *Ann. Intern. Med.* 1970; 72: 621–626.
2. Medical Research Council Working Party. Long term domiciliary oxygen therapy in chronic hypoxic cor pulmonale complicating bronchitis and emphysema. *Lancet* 1981; 1: 681–686.
3. Nocturnal Oxygen Therapy Trial Group. Continuous or nocturnal oxygen therapy in hypoxemic obstructive lung disease. *Ann. Intern. Med.* 1980; 93: 391–398.
4. Śliwiński P. Cztery lata doświadczeń warszawskiego ośrodka Domowego Leczenia Tlenem. *Pneumonol. Alergol. Pol.* 1992; 60: 13–19.
5. Szafrński W., Zieliński J. i kierownicy ośrodków DLT w Polsce. Domowe leczenie tlenem (DLT) w Polsce w latach 1986–2005. *Pneumonol. Alergol. Pol.* 2007; 75: 331–342.